

# ZŠ OSTOPOVICE

## Školní program proti šikanování

**2018/2019**

Vypracovala: Mgr. Gabriela Waldhansová, školní metodik prevence

Schválil: Mgr. Petr Juráček, ředitel školy

Dne: 29. 8. 2018



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

#### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: [info@zsostopovice.cz](mailto:info@zsostopovice.cz)  
[www.zsostopovice.cz](http://www.zsostopovice.cz)

# Školní program proti šikanování pro ZŠ Ostopovice

Školního program proti šikanování je zaměřený na prevenci a řešení šikany v naší škole. Vychází z metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (s účinností k 1. 9. 2017).

V případě že k šikaně na škole dojde, jasně stanovuje postupy, kterými se škola bude řídit.

Za realizaci programu zodpovídá metodik prevence a ředitel ZŠ Ostopovice. Aby však škola žáky účinně chránila před šikanováním, zapojuje všechny pracovníky Školního poradenského pracoviště, ostatní pedagogické pracovníky, dle potřeby i nepedagogické pracovníky školy.

Na prevenci i řešení šikany a kyberšikany spolupracuje škola s dalšími odborníky.

Na realizaci programu se podílejí i žáci školy a jejich rodiče.



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VEŇKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

#### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: [info@zsostopovice.cz](mailto:info@zsostopovice.cz)  
[www.zsostopovice.cz](http://www.zsostopovice.cz)

## Obsah

Přímé varovné signály šikanování.....	4
Nepřímé varovné signály šikanování.....	4
Postupy pro vyšetření a řešení počáteční šikany .....	5
Nevhodné postupy .....	6
Nápravná opatření .....	7
Podpůrná opatření pro práci s třídními kolektivy 1.-3. stupně .....	8
Odpovědnost rodičů a komunikace školy s rodiči .....	11
Právní odpovědnost školy .....	13
Spolupráce s odborníky .....	15



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

#### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: [info@zsostopovice.cz](mailto:info@zsostopovice.cz)  
[www.zsostopovice.cz](http://www.zsostopovice.cz)

## Přímé varovné signály šikanování

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet; účet např. z důvodu etnicity, sexuální orientace, náboženského vyznání apod.;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejm. pronášené nepřátelským, nenávistným, pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmlouvání učitelům apod.

## Nepřímé varovné signály šikanování

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTROPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostropovice,  
IČO: 71000453

### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: [info@zsostopovice.cz](mailto:info@zsostopovice.cz)  
[www.zsostopovice.cz](http://www.zsostopovice.cz)

- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- poranění, která nedovede uspokojivě vysvětlit.

## Postupy pro vyšetření a řešení počáteční šikany

Při vyšetřování a řešení **pokročilé šikany** se škola obrátí na externí odborníky na šikanu.

1. odhad závažnosti a formy šikany;
2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:
  - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
  - b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody:
  - a) metoda usmíření;
  - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídní hodina:
  - a) efekt metody usmíření;
  - b) oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka;
11. práce s celou třídou.



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTROVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostrovice,  
IČO: 71000453

#### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: info@zsostopovice.cz  
www.zsostopovice.cz

- Při řešení by měl být kladen akcent na to, že žák, který je obětí šikany, není jejím viníkem a neměl by tedy být důsledky řešení znevýhodněn. Je důležité se samotným žákem probrat, co škola může udělat pro to, aby se zase cítil bezpečně.
- Po celou dobu řešení škola zajišťuje ochranu informací a informátorů, jasně vyjadřuje negativní postoj k násilí a ukazuje, že je toto téma považováno za vážné.
- Součástí řešení pak musí být vždy nastavení ozdravných mechanismů pro všechny, kteří se šikany účastnili, a dále pro celou skupinu (třídu). Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina).
- Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany.
- V případě potřeby doporučit zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, středisku výchovné péče nebo jiných odborníků.

## Nevhodné postupy

- přehlížení, bagatelizací agresivního nebo násilného chování
- odkazování na to, aby si oběť svoji situaci řešila sama, „postavila se jí“
- nucení žáků, aby veřejně řekli, co viděli nebo se veřejně ihned na místě omlouvali
- vedení rozhovoru s žákem o situaci před ostatními žáky, vedení rozhovorů žáků zapojených do šikany společně
- nedostatečného vyhodnocení závažnosti problému a z toho plynoucí volby neadekvátních postupů nebo nepřiměřeného trestu
  - emotivního řešení problému (k řešení problému je třeba přistupovat věcně)
  - agresivního řešení problému (např. násilím)
  - příliš autoritativního řešení (např. zastrašováním nebo vyhrožováním), což může vést spíše ke zhoršení situace, případně ke skrytějším formám šikany, nebo i k jinému rizikovému jednání
- předjímání recidivy útočníka
- řešení i méně závažného rizikového chování v součinnosti s policií (zbytečná kriminalizace útočníka)
- automatického obviňování oběti (sekundární viktimizace)
- vyhýbání se problematickým aktivitám jako zdrojům budoucí šikany



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: info@zsostopovice.cz  
www.zsostopovice.cz

## Nápravná opatření

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů nápravná opatření, z nichž některá přicházejí při šikanování v úvahu:

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy; podmíněné vyloučení a vyloučení ze školy - nelze použít v případě žáka, který plní povinnou školní docházku);
- realizace individuálního výchovného plánu agresora;
- snížení známky z chování;
- doporučení rodičům, aby dobrovolně umístili žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;
- podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VEŇKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: [info@zsostopovice.cz](mailto:info@zsostopovice.cz)  
[www.zsostopovice.cz](http://www.zsostopovice.cz)

# Podpůrná opatření pro práci s třídními kolektivy 1.-3. stupně

## Podpůrná opatření 1. stupně

### a) práce se třídou (pro TU):

- monitorování situace ve třídě – cílené pozorování při běžné práci dětí – skupinové aktivity, spolupráce v rámci skupiny apod.
- zmapování klimatu třídy pomocí dostupných dotazníků – ankety, dotazníky ke klimatu třídy
- nastavení jasných pravidel – postupné zavádění a cílený nácvik pravidel třídy, práce se školním řádem
- individuální přístup k dítěti - udělování individuální zpětné vazby, dosažení náhledu dítěte na své chování
- spolupráce s rodiči „problémového“ dítěte
- pozitivní motivace – cílené všímání si prosociálních vzorců chování a jejich oceňování, oceňování „normálního“ chování
- třídnické hodiny dle aktuální potřeby – řešení aktuálního dění a vzniklých problémů, aktivní naslouchání
- začleňování skupinových aktivit do výuky

### b) opatření v rámci systému školy:

- zavedení mentorů pro začínající pedagogy
- navázání spolupráce s ŠPP (VP, ŠMP, ŠP, vedení školy) – předávání informací, případně metodické vedení TU

### c) spolupráce s externími organizacemi:

- využití programů všeobecné primární prevence, které nabízí poradenská zařízení využití nabídky volnočasových aktivit různých organizací na podporu koheze kolektivu – např. SVČ, lanové centrum, adaptační programy, ...



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

#### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: info@zsostopovice.cz  
www.zsostopovice.cz



## Podpůrná opatření 2. stupně

### a) práce se třídou (pro TU):

- viz práce se třídou u PO 1. stupně, dále:
- cílené monitorování aktuální situace ve třídě a všímání si negativních vzorců chování, okamžité udělování zpětné vazby dětem o jejich chování
- třídnické hodiny v pravidelných intervalech (event. zavést jako součást rozvrhu) – cílem je řešení aktuálního dění, problémů
- zvýšený zájem o dění ve třídě a děti samotné – trávení více času ve třídě, podpora motivace dětí ke změně
- práce se školním řádem – využití kázeňských opatření nižšího stupně
- spolupráce s rodiči všech žáků třídy – mimořádné třídní schůzky za účasti vedení školy s cílem informovat rodiče o aktuální situaci ve třídě, chystaných opatřeních apod.

### b) opatření v rámci systému školy:

- intenzivní spolupráce s ŠPP (ŠMP, spec. pedagogem, školním psychologem) – náslech, depistáž, konzultace, metodické vedení
- jednotný přístup všech pedagogů, kteří do třídy vstupují (za podpory vedení školy) – společně stanovený postup a zachování jednotného přístupu především k problémovému chování
- vstup vedení školy do třídy a zaujetí jasného stanoviska k problémovému chování
- využití alternativních způsobů při řešení konkrétních problematických situací – využití všech dostupných zdrojů včetně nepedagogických pracovníků školy
- zvýšený dohled o přestávkách ve třídě

### c) spolupráce s externími organizacemi:

- metodické konzultace v poradenském
- depistáž odborného pracovníka poradenského zařízení ve třídě • spolupráce s poradenským zařízením – využití programu selektivní primární prevence, využití standardizované sociometrie
- využití skupiny pro učitele v Poradenském centru



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

#### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: info@zsostopovice.cz  
www.zsostopovice.cz

- spolupráce s PPP v rámci individuální péče o konkrétní dítě
- spolupráce s odborníky z jiných resortů – psychiatrie, sociální práce, zdravotnictví apod.

## Podpůrná opatření 3. stupně

### a) opatření v rámci třídy:

- vyšetřování situace ve třídě dle stanovených postupů v rámci krizového plánu MPP (vyšetřování šikany, nestandardní projevy chování)
- práce se školním řádem – využití kázeňských opatření vyššího stupně
- věnování maximální pozornosti situaci ve třídě – maximální dohled, zajištění bezpečí • restrukturační třídy – přeřazení žaka(ů), rozpuštění či rozdělení třídy, výměna TU

### b) opatření v rámci systému školy:

- cílený monitoring v rámci celé školy – vytvoření systému monitorování nevhodného chování
- zajištění dohledu v rizikových místech školy (zapojení i nepedagogických pracovníků školy)

### c) spolupráce s externími organizacemi:

- spolupráce s poradenským zařízením – využití programů indikované primární prevence – zajištění informovaných souhlasů zákonných zástupců, navázání dlouhodobější a časově náročnější spolupráce
- spolupráce s OSPOD, Policií ČR, Městskou policií, SVP, ...



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

#### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: info@zsostopovice.cz  
www.zsostopovice.cz

## Odpovědnost rodičů a komunikace školy s rodiči

(1) **Rodičovská odpovědnost** zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. Rodičovskou odpovědnost týkající se osoby dítěte vykonávají rodiče způsobem a v míře 7 odpovídající stupni vývoje dítěte. Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte. Dokud se dítě nestane svéprávným, mají rodiče právo usměrňovat své dítě výchovnými opatřeními, jak to odpovídá jeho rozvíjejícím se schopnostem, včetně omezení sledujících ochranu morálky, zdraví a práv dítěte, jakož i práv jiných osob a veřejného pořádku. Rodiče pak mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině.

(2) Škola by měla hned na začátku školního roku **informovat rodiče** o programu proti šikanování.

(3) Když **rodiče přijdou žádat o pomoc** ohledně šikany svého dítěte – nereaguje pedagog obranně a nedůvěřivě. Nevyjadřuje pochybnosti, nechápe prosbu rodičů jako stížnost. Nezlehčuje situaci tvrzením, že jejich dítě provokovalo, nebo že se jednalo jenom o škádlení atd. Je nutné rodiče v klidu vyslechnout, nechat vymluvit, nepoučovat, aktivně naslouchat. Je potřeba se umět doptat na důležité informace. Podezření nebo tvrzení rodičů, že je jejich dítě šikanováno, se nesmí nikdy podcenit a je potřeba účinně a bezpečně situaci prošetřit.

(4) **Škola nezve rodiče protagonistů šikany do školy, když ještě šikana není vyšetřena.** V praxi se vyskytuje závažná chyba, kdy si ředitelé pozvou najednou rodiče údajných obětí a údajných agresorů, podezřelé žáky, některé pedagogy a vyšetřují situaci se všemi najednou, případně pořizují video nebo audio záznam.

(5) **Rozhovor s rodiči oběti probíhá individuálně.** U počáteční šikany, která se dá vyšetřit během jednoho nebo dvou dnů, obvykle proběhne až po jejím vyšetření. Úkolem je rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních. Někdy je užitečné připravit rodiče oběti i na třídní schůzku, kde bude podána informace o řešení šikany.

(6) **Vážnou chybou je neinformování rodičů o řešení šikany.** Chybou je taktéž nepřipravená třídní schůzka a opakované řešení šikany s rodiči, což vede k eskalaci destruktivních procesů a negativních emocí.

(7) **Ve všech případech je potřeba informovat rodiče, že ve třídě byla šikana a škola ji řešila.** U počáteční šikany zpravidla stačí podat informaci na pravidelné schůzce, u pokročilé šikany je na místě svolat schůzku mimořádnou. Vždy je důležité, aby byl na schůzce přítomný školou pověřený a vyškolený pedagog pro prevenci a řešení šikany (případně i externí odborník).

(8) Rozhovory s rodiči, rozhovory s protagonisty šikany (oběti, svědky, agresory) jsou náročné. **Určený pedagog pro prevenci a řešení šikany musí absolvovat alespoň základní výcvikový kurz** – první pomoc při šikanování.



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTROVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostrovice,  
IČO: 71000453

#### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: info@zsostopovice.cz  
www.zsostopovice.cz

## **Zákonní zástupci žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:**

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechutí dítěte jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčitě bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma; své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: [info@zsostopovice.cz](mailto:info@zsostopovice.cz)  
[www.zsostopovice.cz](http://www.zsostopovice.cz)

## Právní odpovědnost školy

(1) Škola má odpovědnost za žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z tohoto důvodu pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

(2) Podle vyhlášky č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, odpovídá i za škodu způsobenou žákům v době vykonávání přechodného dohledu, tj. při vyučování a v přímé souvislosti s ním.

(3) Ředitel školy nese také odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance dle § 101 a § 102 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

(4) Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona).

- Škola ohlašuje orgánu sociálně-právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo. Situace ohrožení dítěte přitom musí trvat po takovou dobu nebo nabývat takové intenzity, že nepříznivě ovlivňuje vývoj dítěte anebo je nebo může být příčinou nepříznivého vývoje dítěte (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů); v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které sice výše uvedeným nebyly oznámeny, avšak které jsou svou povahou velmi závažné a nasvědčují tomu, že dítě se nachází v nepříznivé sociální situaci, jelikož jeho přirozené prostředí nedokáže dostatečným způsobem naplňovat své funkce při zajišťování přiměřené ochrany příznivého vývoje dítěte.

- OSPOD vstupuje do řešení těch případů agresivního chování dítěte ve škole, v nichž jsou tyto projevy pouze sekundárním důsledkem nepříznivé sociální situace dítěte a jeho rodiny a v nichž je třeba dítěti a jeho rodině zprostředkovat a zajistit odpovídající pomoc a podporu prostřednictvím nástrojů sociální práce. Základními nástroji práce OSPOD je vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a individuální plánování koordinované intervence.



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTROPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostropovice,  
IČO: 71000453

### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: info@zsostopovice.cz  
www.zsostopovice.cz

- Dalším významným nástrojem OSPOD pro řešení nepříznivé sociální situace dítěte a jeho rodiny jsou případové konference, tj. případová setkání těch osob, které mohou dítěti a jeho rodině poskytnout odpovídající pomoc a podporu, které staví dítě a jeho rodinu do centra řešení jejich situace a které vychází z principu partnerství a spolupráce, jakož i z principu důvěrnosti, diskrétnosti a bezpečného prostoru pro vzájemné sdílení informací. Případová konference je nástrojem případové práce (tzv. case managementu), což determinuje pravidla, která je třeba v jejím rámci respektovat. Vymezení okruhu zúčastněných osob je plně v kompetenci sociálního pracovníka, který bude vycházet z předmětu případové konference. Zástupce školy může být na případovou konferenci přizván, pokud on sám jako 12 fyzická osoba, s ohledem na význam, který zastává ve vztahové síti dítěte, či škola jako instituce mohou s ohledem na konkrétní okolnosti případu přispět k řešení situace dítěte a jeho rodiny. Pokud je zástupce školy na konferenci účasten, pak je ze zákona vázán zachováním mlčenlivosti (dle § 57 odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí). Informace, které se na konferenci dozví, jím nesmí být nikam přeneseny, ani do prostoru školy. Pokud jedním z výstupů případové konference bude přijetí konkrétního opatření za účelem úpravy podmínek ve školním prostředí, je třeba postupovat v souladu se školským zákonem. Není přitom nezbytné na půdě školy sdělovat, že konkrétní opatření je přijímáno jako jeden z výstupů případové konference, a to z důvodu ochrany dítěte před případnou stigmatizací. Je třeba zdůraznit, že nástroj případových konferencí není výlučným nástrojem OSPOD při poskytování sociálně-právní ochrany dětí, ale může být využit i školou bez nutnosti účasti OSPOD jako nástroj případové práce při řešení situace ve třídě či škole, v níž je třeba uskutečnit setkání více osob a koordinovat jejich další postupy.

- Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství. Tuto skutečnost oznámí ředitel školy nebo jiná pověřená osoba jakoukoliv formou (písemně, telefonicky, osobně) na Policii ČR, v ideálním případě přímo specialistovi na problematiku mládeže Služby kriminální policie a vyšetřování, jinak na nejbližším obvodním oddělení Policie ČR. V takovém případě vystupuje tato osoba jako oznamovatel a má právo na vyzoomění do jednoho měsíce od podání oznámení. Oznámení může podat také zákonný zástupce dítěte.



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

#### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: [info@zsostopovice.cz](mailto:info@zsostopovice.cz)  
[www.zsostopovice.cz](http://www.zsostopovice.cz)

## Spolupráce s odborníky

### Nenech to být (NNTB)

<https://www.nntb.cz/>

“Nenech to být” je internetový systém a mobilní aplikace bojující proti šikaně a vylučování z kolektivu na školách po celé ČR. S podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy přinášíme efektivní způsob odhalování těchto problémů ještě v jejich zárodku. To vše za spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou Brno a Linkou bezpečí, která aktuálně řeší veškerou administraci, schvalování škol, technickou podporu a obecnou komunikaci.

ZŠ Ostopovice je v tomto internetovém systému registrovaná. Škola informuje rodiče o možnosti využít tento systém prostřednictvím odkazu <https://nntb.cz/s/honyp> na školním webu. Žáci jsou informováni třídními učiteli přímo ve výuce a na nástěnce ve škole. Mohou si také stáhnout aplikaci do svých mobilních telefonů.

### Doporučený postup řešení pro školu „Nenech to být“ (NNTB)

Upozornění na rizikové chování vůči spolužákovi přijde na adresu určeného člena školního poradenského pracoviště (ŠPP).

Ten projedná na schůzce celého ŠPP v nejbližším termínu a bude stanoveno opatření k dalšímu postupu. Doporučujeme zanést do evidence ŠPP.

Možné kroky postupu řešení:

- Je třeba vždy informovat vedení školy.
- Doporučujeme cílené citlivé zmapování situace v odpovídající třídě. Podílí se školní metodik prevence, případně školní psycholog, třídní učitel. Lze získat informace i od jiných pedagogů, kteří ve třídě učí, zda nezaznamenali signály k potvrzení upozornění.
- Je vhodné provést zmapování vztahů v třídním kolektivu, a jejich vyhodnocení. Na základě tohoto vyhodnocení navrhujeme znovu zpracovat doporučení dalšího postupu práce s třídním kolektivem, případně s potvrzeným agresorem a obětí a jejich zákonnými zástupci.
- ŠPP postupuje dle školou zpracovaného krizového plánu pro řešení šikany a preventivního programu školy k šikanování.
- Škola má možnost využít vnější metodické či odborné podpory pro nastavení řešení ze strany metodika prevence příslušné PPP, příp. dalších odborných institucí, které se prevencí šikany zabývají.



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

#### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: [info@zsostopovice.cz](mailto:info@zsostopovice.cz)  
[www.zsostopovice.cz](http://www.zsostopovice.cz)

- Ve spolupráci se školským poradenským zařízením lze nastavit účinná podpůrná opatření (viz samostatný dokument).

## **Bacha v síti**

<https://www.facebook.com/Bachavsiti/>

Tento projekt je zaměřený na rizika sociálních sítí a bezpečnosti v kyberprostoru. Podílí se na něm kurátoři pro mládež OSPOD a manažer prevence kriminality.

Poskytuje preventivní přednášky pro žáky 4. – 9. ročníku a také přednášky pro rodiče žáků.

ZŠ Ostopovice zajišťuje preventivní přednášku pro žáky 5. ročníku. Na této přednášce žáci reflektují shlédnutá videa. Dozvídají se o prevenci, pomoci a trestné činnosti spojené s kyberšikanou. Pod vedením odborníků pracují s facebookovým profilem. Na nástěnce v ZŠ visí naučné plakáty k tomuto projektu.

ZŠ Ostopovice zve odborníky z tohoto projektu na preventivní přednášku pro rodiče žáků. Přednáška se zaměřuje na sociální sítě a aplikace, jejich dostupnost pro žáky. Dále na základní bezpečnost při používání mobilního telefonu. Seznamuje rodiče s nástroji rodičovské kontroly. Snaží se odpovědět na otázky: Jak své děti chránit? Co nedělat? Kde hledat pomoc?

## **Podané ruce**

Centrum prevence v Brně, které realizuje programy všeobecné, selektivní a indikované primární prevence. Spolupracuje se školami v Jihomoravském kraji.

Škola organizuje ve spolupráci se společností Podané ruce program Šikana, zaměřený na její prevenci. Program je určený pro kolektivy, kde se nevyskytly zárodky šikany. Prostřednictvím prožitku se žáci učí rozpoznávat jednotlivé fáze šikany, motivy agresorů, a jak se těmto projevům bránit. Program je určen žákům 4. ročníku.

V případě výskytu závažnějších projevů šikany ve třídě využívá škola nabídku programu selektivní primární prevence, který se zaměřuje nejprve na diagnostiku třídy a poté na řešení konkrétních problémů.



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

### **KONTAKTY**

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: [info@zsostopovice.cz](mailto:info@zsostopovice.cz)  
[www.zsostopovice.cz](http://www.zsostopovice.cz)



## Kontakty na další odborníky v problematice šikany a kyberšikany

Portál E-Bezpečí, online poradna projektu E-Bezpečí, [www.e-bezpeci.cz](http://www.e-bezpeci.cz)

Minimalizace šikany, [www.minimalizacesikany.cz](http://www.minimalizacesikany.cz)

Společenství proti šikaně, [www.sikana.org](http://www.sikana.org)

Internet poradna, [www.internetporadna.cz](http://www.internetporadna.cz)

Sdružení Linka bezpečí (116 111), [www.linkabezpeci.cz](http://www.linkabezpeci.cz)

Veřejný ochránce práv, [www.ochrance.cz](http://www.ochrance.cz).

Amnesty International ČR, [www.amnesty.cz](http://www.amnesty.cz)

E-Nebezpeci pro učitele, [www.e-nebezpeci.cz](http://www.e-nebezpeci.cz)



MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA OSTOPOVICE,  
OKRES BRNO-VENKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE  
Školní 18, 664 49 Ostopovice,  
IČO: 71000453

### KONTAKTY

t: +420 547 357 074, m: +420 731 485 909  
e-mail: [info@zsostopovice.cz](mailto:info@zsostopovice.cz)  
[www.zsostopovice.cz](http://www.zsostopovice.cz)